

Dosarul nr. 3r-33/2020

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (D. Mîrzenco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

28 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Construct Confort” împotriva Serviciului Fiscal de Stat (succesor în drepturi a Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Strășeni) cu privire la anularea deciziilor asupra cauzelor de încălcare a legislației fiscale,

împotriva încheierii din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 26 decembrie 2013 a Judecătoriei Strășeni, a fost considerat inadmisibil, ca fiind depus după expirarea termenului legal de declarare,

c o n s t a t ă:

La 24 decembrie 2012 SRL „Construct Confort” a înaintat cerere de chemare în judecată în ordine de contencios administrativ împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Strășeni privind anularea deciziilor asupra cazurilor de încălcare a legislației fiscale.

La 21 iunie 2013 SRL „Construct Confort” a mai înaintat o cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea deciziei nr. 129/86-3-52 din 29.03.2013, prin care compania a fost obligată să achite bugetului de stat TVA în sumă de 627788 de lei, majorări de întârziere în sumă de 28 388 de lei, amendă în sumă de 188 336 de lei și în sumă de 46 800 de lei.

Prin încheierea din 05 septembrie 2012 a Judecătoriei Strășeni cauzele au fost conexe pentru judecare într-o singură procedură.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2013 a Judecătoriei Strășeni a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Construct Confort” și anulate decizia IFS Strășeni nr. 288/86-3-560 din 23.11.2012 și decizia IFS Strășeni nr. 129/86-3-52 din 29.03.2013 în partea menținută prin decizia nr. 169/86-3-52 din

22.05.2013 pe marginea contestației depusă de SRL „Construct Confort” împotriva deciziei IFS Strășeni nr. 129/86-3-52 din 29.03.2013, ca fiind ilegale și emise contrar prevederilor legii.

Prin decizia din 28 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de IFS Strășeni, casată hotărârea din 26 decembrie 2013 a Judecătoriei Strășeni și emisă o hotărâre nouă prin care a fost respinsă integral ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Construct Confort” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea deciziilor asupra cauzelor de încălcare a legislației fiscale.

Prin încheierea din 10 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de SRL „Construct Confort” împotriva deciziei din 28 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La 28 mai 2019 Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a pronunțat hotărârea în cauza SRL „Construct Confort” vs Republica Moldova (nr. 16974/15), prin care a statuat că în prezenta cauză a avut loc încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, pe motiv de admitere a apelului tardiv declarat de IFS, omisiune care a dus la încălcarea dreptului de proprietate al SRL „Construct Confort”.

La 24 iulie 2019 SRL „Construct Confort” a depus cerere de revizuire a deciziei din 28 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă.

La 29 octombrie 2019 Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a depus cerere de revizuire a deciziei din 28 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău cererile de revizuire depuse de SRL „Construct Confort” și de Agentul Guvernamental al Republicii Moldova au fost admise și casată decizia din 28 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, cu transmiterea cauzei pentru a fi redistribuită aleatoriu, pentru rejudecare, în ordine de apel, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 02 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a fost atras în proces în calitate de terț.

Prin încheierea din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 26 decembrie 2013 a Judecătoriei Strășeni, ca fiind depus după expirarea termenului legal de declarare.

La 31 decembrie 2019, Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat a depus recurs, solicitând casarea încheierii din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și adoptarea unei încheieri noi.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural or, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție.

A invocat recurentul că instanța de fond la 26 decembrie 2013 a examinat și a pronunțat hotărârea în lipsa participanților la proces. Astfel, reprezentantul Inspectoratului Fiscal de Stat Strășeni nu a fost înștiințat despre data și ora

examinării cauzei și, respectiv, din aceste considerente nu a fost prezent la pronunțarea hotărârii.

A mai indicat recurentul că a făcut cunoștință cu hotărârea din 26 decembrie 2013 a instanței de fond la data de 20 ianuarie 2014 și consideră că apelul declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni, este legal, întemeiat și cu respectarea termenului de depunere.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în conformitate cu art. 257 alin. (1), prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Prin prisma art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedural

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 17 decembrie 2019, recursul fiind depus la 31 decembrie 2019, cu respectarea termenului prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Din conținutul recursului depus de Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat rezultă că recurentul nu este de acord cu încheierea din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul declarat împotriva hotărârii din 26 decembrie 2013 a Judecătoriei Strășeni, a fost considerat inadmisibil, ca fiind depus după expirarea termenului legal de declarare.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară

inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin.(1).

Conform prevederilor art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Prin prisma normei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ relevă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la 26 decembrie 2013 (f.d. 92 vol. 1).

Concomitent, din materialele dosarului instanța de recurs reține că cererea de apel depusă de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Strășeni împotriva hotărârii primei instanțe a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Strășeni la data de 05 februarie 2014 (f.d.100, vol. I).

În acest context, instanța de recurs relevă că conform art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, conform art. 111 alin. (3) din același cod, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Prin urmare, termenul de declarare a apelului a început să curgă la 27 decembrie 2013, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 27 ianuarie 2014 (zi de luni). Astfel, ultima zi de depunere a apelului prin prisma art. 112 alin. (2) Cod de procedură civilă a fost 27 ianuarie 2014. Cu toate acestea, apelul a fost depus la 05 februarie 2014, fapt ce denotă depunerea apelului după expirarea termenului legal, nefiind confirmată temeinicia unei asemenea întârzieri prin careva probe.

Cu referire la argumentul recurentului, precum că nu a omis termenul de declarare a apelului, deoarece copia dispozitivului hotărârii instanței de fond a primit-o la data de 20 ianuarie 2014, instanța de recurs îl consideră neîntemeiat și îl va respinge. Or, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.155 din 05 iulie 2012, în vigoare din 30 noiembrie 2012, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu din momentul primirii copieii hotărârii sau a dispozitivului acesteia, cum prevedea anterior norma procesuală.

De asemenea, nu poate fi reținut ca temei nici argumentul recurentului precum că Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Strășeni nu a asistat la pronunțarea dispozitivului hotărârii și nu a cunoscut despre data și ora ședințelor de judecată, deoarece ultimul a cunoscut despre examinarea litigiului dat, fiind legal citat despre data, ora și locul ședințelor de judecată anterioare stabilite. Mai mult, prin cererea din 19 decembrie 2013 reprezentantul Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul

Strășeni, a solicitat amânarea ședinței de judecată pe motiv că este antrenat în altă ședință de judecată la Curtea de Apel Chișinău.

Respectiv, motivul invocat de Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat privind imposibilitatea depunerii apelului în termen din motiv că nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, nu poate fi relevant materialelor cauzei. Or, recurentul a cunoscut despre modul de derulare a procesului în instanța de fond și deci a fost obligat la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarului despre care cunoștea cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea sa și să respecte termenele prevăzute de lege, adică urma să întreprindă toate măsurile necesare de protejare a drepturilor sale, inclusiv, prin acțiuni concludente, de informare în privința modului de derulare a procesului prin care să demonstreze păstrarea interesului față de caz și imposibilitatea de a se familiariza cu hotărârea adoptată într-un asemenea mod, pentru a dispune de posibilitatea contestării hotărârii în termen.

Prin urmare, recurentul a cunoscut despre examinarea prezentului litigiu, urmând să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a se interesa despre desfășurarea litigiului și de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului de declarare a apelului.

Astfel, Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat prin lege era obligată să respecte termenul de contestare cu apel de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, condiție ce nu se atestă în prezenta speță.

De altfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în cazul acceptării unui apel tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, ceea ce este inadmisibil.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă, în practica sa constantă, că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei), în carte înalta Curte a arătat, că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

În astfel de circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ respinge argumentele formulate în recurs, deoarece acestea sunt declarative și lipsite de suport legal.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Direcția generală administrare fiscală Centru din cadrul Serviciului Fiscal de Stat.

Se menține încheierea din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Construct Confort” împotriva Serviciului Fiscal de Stat (succesor în drepturi a Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Strășeni) cu privire la anularea deciziilor asupra cauzelor de încălcare a legislației fiscale.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh